

La Veu de Tortosa

Setmanari Regionalista

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

Insistent

No ha passat pas tant temps com això, d'ensà de les festes celebrades a Madrid ab motiu de la coronació del Rey pera que's fassi estrany que en cara tinguem las orellas plenas d'aquells entusiasmes de la multitud, sempre ven disposada a detxarse enlluernar per la magnificencia y els espectacles aparatosos.

Pero ne es d'això de lo que més recort en tenim, sino de la significació que'ls elements dinàstichs de la premsa y de la política, volgueren donar a n'aquells esclats populars, presentantlos com identificació del poble ab el monarca, com a reconeixement per part del primer de la promesa d'esperansa pera la prosperitat del país que oferia el nou Rey.

Bè la expressavant aquesta esperansa els diaris afectes al règim actual en els articles ditiràmichs dedecats a comentar aquellas festes! Bè la varen fer remarcable en els seus missatges, discursos y declaracions, els polítichs de la situació y els que están de tanda, la influencia beneficosa que la gestió real exerciria indubtablement en el en el pervenir d'Espanya!

Tant en aquet sentit va estremarse lo nota, que cualsevol hauria dit que's trantava d'un Rey en exercici de poder personal y que per lo tant no més d'ell havia de esperarse tot: tan completa era la renuncia que de la seva representació feya'l Govern pera engrandir més la figura del jove monarca.

Pero varen passar aquells dies d'exaltació, varen anar cedint las demostracions, de joya y ab el restabliment de la normalitat va venir la calma dels esperits.

El poble en situació de reflexionar fredament, va poder cenvénces ben abiat de fins allà abon podia traduirse en efectes prácticichs pera'l país la gestió real donat el medi en el que aquesta ha de manifestarse; medi corromput per totas las concupiscencias de la política en en el que no poden menos d'ofegarse en flor totas las iniciatives profitosas.

Aconsellat per aquesta política y cedint a las sevas exigencias, el primer acte oficial del Rey va ser el Decret del tancament de Corts, de las Cambras legislativas en las que'l poble fa sentir la seva veu per medi seus representans més ó menys ligitims.

Al cap d'uns quants dies més, aquells mateixos que abdicavan tot el seu poder en el del monarca y propalavan el criteri de que las iniciatives reals foran per Espanya una font de prosperitats, feyan ostensible'l seu disgust y parlavan en els seus periódichs d'infraccions constitucionals per que'l Rey havia entretingut pera estudiarlos alguns documents que'ls ministres havian presentat a la seva firma.

Pero'l cop de gracia, el desgany que no té apelació, la mort de les ilusions dels que havian cregut en las bonas paraulas dels polítichs, estava reservat que vinguessim ab motiu del viatge regi, quin principal objectiu devia ser proporcionar ocasió al Rey pera que vegés d'aprop als seus súbdits y s'enterés de las sevas necessitats a aspiración y pesa que'l poble pogués confirmar la esperansas que ab motiu de la coronació de don Alfons se livaren ter concebir.

Que ni una cosa ni l'altra s'ha realisat, ja ho várem pronosticar abans de comensar l'esmentant viatge, pronóstich que hem vist plenament confirmant com varem senyalarho a la tornada del Rey de la seva excursió a Asturias.

Pero si un dupte encare'ns pogués quedar, pel qui judiqués las nostras apreciaciones, al fer el balan de la primera part del viatge regi, com a prevenció sistemática contra tots els actes del Govern, els fets a que ha donat lloch l'anada del monarca a Navarra, son prou significatius pera fernes estar tranquils respecte del del particular.

No hem de detallar lo succet, donchs tothom se n'ha pogut enterar per medi dels informes telegráfichs de la premsa, la que, descomptantne'ls diaris ministerials, fa constar el disgust profundíssim que ha produit entre'l elements propulars, la conducta observada pels funcionaris palatins que acompanyan al Rey, respecte d'aquells.

Sigui per vella rutina ó obeint a un plan premeditat, es el cas que s'ha prohibit l'aproximació al Rey dels diputats y senadors y dels organismes comercials y industrials de la regió que tenian sollicitada audiència; es a dir, a elements—els primers—que tenen dret y deber de ser porta veus devant del monarca, de las aspiracions generals del país y els segons, representants de las classes que constituei-

zen la vida materal de la poblacions y que donan la tónica de la situació d'un poble.

Pero encara no n' havia prou: havia de extremarse la nota fins al punt de expulsar als periodistas del fort de Sant Cristófol malgrat haver sigut autorisats pel ministre de la Guerra, pera permanceixer en aquell lloch.

Els únichs que han obtingut audiència, han sigut els obrers de la Federació; pero observis el fet de que 'ls hi va ser denegada quan la varen sollicitar per medi del Alcalde, concedint-selhi no més a instancia del Governador, com si's volgués significar ab això que al Rey no més s'hi va per medi de la influencia oficial.

N'hi ha prou y massa ab lo succet pera explicar la dimissió del Alcalde de Pamplona y pera que s'hagin posat al costat seu tots els organismes populars que no volen resignarse a que'ls deixin a recó en forma tan poch delicada.

Pero lo que més indigna es que s'escudin hipócritament darrera de las prescripcions del protocol, els que desde Madrid dirigeixen el viatge del Rey, per que al més llech se li acudirà que es el Govern el qui ho mou tot y que no més per conveniencias polítichs y per prejudicis doctrinari, vol privarse de que'l Rey s'enteri de las queixas del poble que foran més, moltes més, que las satisfaccions que podria esposarli.

Primé Concurs fotogràfic

ORGANISAT PEL

Centro Excursioniste de Tortosa

Adició al cartel publicat

XII. Un hermós fotograbat, de gran tamany—edició alemana—del baix relleu *La Tullia* original del escultó don Agustí Querol—Permit oferit per l'autor, a la milló ampliació, sobre papé bromuro. Minimum de dimensió 30 x 40. A cada ampliació deura acompanyarse una copia directa sobre papé.

XIII. Una hermosíssima aquarella, original del pintó don Antonio Serveto—Oferiment del autor a la milló colecció de tres pahissatjes, tamanyo minimum 13 x 18.

Nota.—Havent sufrít un erro al redactá lo cartel de concurs, se fa sabé que'l premit VIII s' adjudicará a la

mes escullida colecció fotogràfica de *lápides de la Seu y de les atres iglesies de la ciutat.*

Tortosa 20 d' Agost de 1902.

La Comissió organitzadora.

Lo "Centro Excursioniste de Tortosa," al barranch de Sant Antoni

Excursió al Plá de les Sitjes

La ultima excursió portada a cap pel «Centro Excursioniste» fou dedicada a visitar *Lo Plá de les Sitjes*, situat prop del barranch de Sant Antoni y tocant a la casa del Mas de les Chies.

L'esmentat plá esta format per una capa de roca calisa de un gruix que varia entre trenta a vuintanta centimetres, a escepció feta de la part mes alta que te prop de tres metros: tota ella descansa sobre capes d'arenes y graves barrejades ab argiles rojenques que van alternant, essent les unes d'una estructura mes atapahida y forta que les altres, formant totes elles un macís de uns vint metres d'alsaria, com a terme mitj assobre dels tarrossos que l' voltan.

Dit macís ó *Pla de les Sitjes* te la pendent en direcció al riu Ebre, del que sols hi está separat per les tres vies que casi tocantse passen per son peu, les quals son: la carratera, ferrocarril y canal; está tallat casi a plum en la part de la carratera y en lo costat que mira al barranch de Sant Antoni; te la forma d'una llenca de terra que sobressurt de tots los terrenos que la rodejen y aixó fa que desde ella s'puga veurer tot lo panorama, riu amunt fins a Tortosa, y riu avall fins Campredó, dominantse, perfectament, les torres de Campredó y de la Carroba.

Aqueixa bona situació, era millor encara quan la mar ficantse terra endins la voltava, no deixant mes entrada facil, que la carena de la lloma que la uneix en lo demés terreno que forma la escarpada costera del barranch de S. Antoni; punt de unió qu' es sumament interessant, ja que desde allí pot veurers en ell un medi de defensa portat a cap pels habitants de les Coves y Sitjes, consistint en un fossó qu' atravesa tota la lloma, deixant sols en lo centre un camí de sis metres d' ample, que servia d' entrada y pas als carros, que per lo vist no serien poch y utilisar

dit pas per molt temps, ja que les roderes estan marcades en la roca ab un solch de mes de trenta centimetres de fondaria; roderes que s' poden seguir a trossos observant tot lo rocam de les finques colindats abans d' entrar al esmentat *Pla de les Sitjes* y un bon tros dintre d' ell desapareixen prop del punt mes alt del pla, about existeix un forat redó de 0'24 diámetro y de una fondaria de 0'50 metres que podia esser utilissat pera clavari un pal.

Lo fosso está excavat en la roca y malgrat l' estar molt rublert, té encara una fondaria de 4 metres y una amplaria de 10'50 metres y el forat está de la arista interior del fosso, a 28'50 metres en la línia rect, del pas d' entrada.

La llargaria de la lloma ó *Plá de les Sitjes* es de 237 metres, essent l' amplaria, en lo lloch mes estret, de 35 metres y de 120 metres en la part mes ampla.

Anteriorment s' ha dit que la situació del *Plá de les Sitjes* era molt bona quan la mar lo rodejava, circumstancia qu' encara subsistia durant la dominació cartaginesa y romana, ja que, segons l' erudit historiador tortosí D. Daniel Fernandez al parlar dels noms de Tortosa y de la seva situació diu: «A más de que el estar cerca del mar también se explica porque en aquel tiempo solo distaba Tortosa de él una media legua», distancia que pel costat de la esquerra del riu es la que aproximadament hi ha de Tortosa al *Plá de les Sitjes*, com també ho confirma lo qu' el mateix autor expressa á continuació: «T. Livio y Sabellico tratando de una batalla naval que tuvieron los romanos contra los cartagineses, dice, que los de la comarca de Tortosa al tener noticia y divisar desde unas Torres (la de la Caramella y Campredó) (1) los de la armada romana avisaron á Sidrubal» opinó que ve confirmada pel fet de que les aigües del riu al arribar al enfront del barranch de S. Antoni, perden ja la força de la corrent, quedant embassades y casi al mateix nivell de la mar.

Tots los datos que s' deixen apuntats creyem podrán servir pera buscarne de nous, al objecte d' esbrinar ab temps lo qu' era lo *Plá de les Sitjes*.

Tortosa, Agost de 1902.

(Seguirá).

Arqueologia

Desde fa molt temps que s' venia parlant de la restauració del graciós temple del Erechteion, en la acrópolis d' Atenas. La Societat Arqueológica de dita ciutat empenirà dita obra, havent acordat un credit de 20.000 drachmas pera realisar tan laudable proposit. La major part dels fragments del entaulament jauhen per terra, ab las grans placas de marbre del sostre, y será fácil de donar als visitants una idea casi exacta del temple tal com era avans. La tribuna de las cariátides,

que hi está adossada, será també compresa en la restauració.

Al donar aquesta noticia, un diari, pregunta: «Mes Inglaterra tornarà la carlátide y la columna jónica de la fatxada oriental que lord Elgin s' enportá á Londres?»

No es creible. ¡Mal vá de lo que Inglaterra s' apodera! Lo *jus restituenti* no resá per la gran filla de Caco.

—Diuhen á un diari francés, que la missió arqueológica italiana ha descobert un nou palau á Myceenas. Las excavacions empresas darrerament á Hagia-Triada, en los voltants de Phaestos, han tornat á la llum una part del subsol, una porta exterior y 'ls murs adornats de pinturas al fresch, una de las quals representa una série d' espirals entrellassadas ab plantas y flors.

Entre 'ls objectes ja descoberts s' hi troban trescents segells mycenienchs que portan lletras del alfabet cretench prehelénich; una placa ab inscripció análoga á la de Knossos. (1) y un cert número de figuretas de terra cuyta d' un tipo molt primitiu. Aqueix edifici es probablement lo palau d' estiu del reys de Phaestos.

—Fa dos anys que á Bosco-Reale, prop de Nápol, lloch celebre per lo descobriment de la magnífica vaixela de plata que Rotschild regalá al Louvre, se descobrí un número considerable de pinturas al fresch, del género pompeyá, de que sen ocupá varias vegadas tota la premsa europea. Lo govern italiá, á poch d' haver tingut lloch lo descobriment, enviá al punt de la troballa una comissió d' arqueolechs pero judicar de la importancia, dels freschs y pera donárhli la estimació deguda, ab lo fi d' adquirir l' Estat alguna de ditas pinturas. Las proposicions del govern al propietari d' aquellas obras d' art, foren refusadas; mes á la fi s' ha arribat a un acort, contistent, en que 'l amo de las pinturas descobertas cedirá, de franch, alguns dels freschs, quedant en llibertat M. de Prisco de vendre 'ls demés yensudas algunas dificultades legals que s' oposavan á dita combinació, l' Estat italiá entrarà en possessió de cinch freschs. D' avuy més se podrán admirar en lo Museo de Napols aqueixas obras del art pompeyá en son millors temps. Los assumptos de las pinturas en cuestió son: un triclini d' estiu; una dona, un jove y un vell; una garlanda de flors y fruytas; una taula plena d' objectes agonistichs ó de combat y un assumpto mitológico. Aixís arregladas las cosas, M. de Prisco podrá fer diners dels demés freschs venentlos al gover alemany lo cual, desde 'l primer moment de la troballa, havia ofert

(1) Fa poch mesos que s' descobrí á Knossos (Creta) lo palau del legendari fundador del regne cretench, Minos, edifici conegut per la tradició per lo Labyrinth. En ell, á més de moltes pinturas morals, d' un interés arqueologic exrepcional, s' hi descobrí en un número considerable d' inscripcions, en un alfabet fins ara de poch desconegut, y qual interpretació preocupa avuy als mes ilustres arqueolechs.

al afortunat propietari, mes d' un milló de frachs.

—Acaban d'arribar á Jerusalem los comissionats de la Missió francesa d'arqueología pera fer estudis y excavacions en aquella regió. A primers de Febrer partiren de Suez, dirigintse al Sinai, després á Petra per l'Agaba, á través dels territoris de las tribus no sotmesas dels Alaonines y del Aonetat. De Petra anaren á Jerusalem per lo Moab y 'l nort del mar Mort.

Aquest viatge d' estudi, preparat de temps, es de organizació absolutament privada y 'l comens d' una gran expedició en lo mes profón de la gran Arabia. Forman part de la missió dotze francesos. Nonbrosas inscripcions y monumens han sigut descoberts, havent obtingut moltes fotografias y reproduccions. Lo resultat será aviat publicat en una revista d'arqueologia.

—En lo punt ahont s'alsá Hispana, una de las ciutat importants de la província romana d' Africa, població que ha fet célebre Sant Agusti, que'n fou per molt temps son bisbe, ahont morí en 430 durant lo siti que aquella ciutat sostingué contra 'ls vándals, acaba de ferse un descubiment interessant. La antiga ciutat dorm sota 'ls jardins de la moderna Bone, y sols donavan testimoni de la antiga població las cisternas d' Adrianns y dos ó tres panys de la murralla dispersos per la plana. Ara de poch, obrint los fonaments d' una casa, se trobá un solatge duríssim de ciment, enfondint més se descubriren uns magnífichs mosaichs, y seguint la investigació ab método, se trobaren los fouaments d' una sumptuosa villa.

Un dels més notables descubriments es la troballa d' un mosaich representant lo *Triomf d' Amfitrite*, que data probablement de Septim Sever. Mida 5^m 50 per 3^m 60. Al centre, Amfitrite está representada, núa fins á la cintura, sentada demunt, d' una pantera ab cúa de peix, mes amunt hi figuran dos centaures, l' un roig y l' altre vert, y quals darreras acaban també ab cúa de peix, y fan voleyar un vel demunt del cap de la de esa. Sota de la composició hi ha un monstre marí. Lo debuix y 'l colorit son admirables. Es un dels mes hermosos mosaichs que ha deixat l' art romá del temps de Septim Sever.

Dos mosaichs més han sigut descuberts, quedantne un altre sota las construccions modernas. També s, han exhumat dos mosaichs sobreposats lo de demunt es bisanti, lo de dessota es de la més hermosa época romana: aquest últim es un encuadrament molt senzill format de zigzagas decantadas, negras, blancas y vermellas, quin encuadrament tauca una corona groisuda fefa de duas grossas trenas d' llorer, l' una de color de rosa, l' altra verda. (1) Al punt de contracte ab lo quadrat, aquestas duas trenas s' entrellassan pera desenrotllarse á

(1) Un motiu semblant conté l'hermos mosaic descubert fa poch á las aforas del Masnou.

la part de dins del mosaich y formar diferents medallons. En lo medalló central s' hi destaca una figura que mideix prop de 80 centimetres d' alçada. Aquesta figura, Apolo ó Hércules, té á la má dreita una faixa roja, demunt de la qual s' hi dibuixan molt claramenn en colors diferents los signes del zodíach. Ab lo bras esquer, lo deu sosté 'l corn de la abundancia plé de flors. En los medallons circulars hi ha uns caps coronats de flors; en los altres l' artista hi colocá unas figuretas dretas, molt poch vestidas. Aquestas figuretas represetan las musas y 'ls caps las quatre edats ó las quatre estacions.

Aqueix mosaich, curiosíssim, es també d' una finura remarcable com dibuix y com colorit, presentant la particularitat que no es fet de petits cubos de marbre de la mateixa mida, sino de diferents segons llur aplicació en la composició del mosaich.

A mes dels descrits mosaichs, s' han trobat, quatre columnas de marbre, varis capitells, multitud de monedas, cerámica, llantias, urnas y plats y objectes de vidre, com porta perfums, ampolletas de totas formas y dimensions. Tot indica que s' tracta d' una villa pertanyent á una familia rica.

En una grandiosa rasa oberta darrera del edifici modern, s' hi trobá un monument de dimensions colossals; son uns enormes blocs de granet y de marbre de forma tombal, y recobertas d' inmensas llosas. Aqueixos blocs que midan de 3 á 4 metres de gruix, per 1 m. 50 de alt, y 1 metre d' ample, están sobreposats y donan, en una llargada de mes de 20 metres per 10 metres de profunditat, la impresió d' una fatxada de las mes grandiosas. No se sab encara, ni s' pot determinar, la naturalesa d' aquesta colossal construcció. La rasa oberta fins ara mida mes de 6 metres de fondaria; y com mes se braixa, la talla dels carreus es cuidada. Una particularitat es de notar, y es que las filadas d' aquesta construcció están disposadas en grahons ab una sortida d' uns 0 m. 40; se creuria en presencia del mateix aparell de construcció del de las pirámides d' Egipte. Evidentment aquest gegantesch edifici es molt anterior á la época romana. No té cap mena de ciment; y ni en la talla de la pedra, ni en la superposició y justa posició dels carreus, recorda la manera de construhir romana.

La Comissió de Bellas-Arts enviada pel govern francés pera visitar aqueixa interessant troballa arqueológica, creu que s' tracta d' una tomba ó d' un temple remontant á la mes primitiva época fenicia, es á dir, de 12 á 15 sigles avants de N. S. Jesucrist.

Pelegrí Casades y Gramatxes

Anyoransa

Asseguda sot el romantich llinar de la porta ab l' esquerra als polsos, colltorçada, inmovil com si vetlles un cadavre, fixa sa debil vista. Dolça mira 'l caminet qu' enmena á sa terra.

Los ulls vessan llágrimes y son cor cinglota. Es que pensa en sos dias de beneurança que gaudi en sa terra, quant aplegada ab sas amigas s' anavan als vessants qu' encercan lo seu poblet, y allí, ab cridoria y gatzara començava una brega de macarullas ó de bolas de neu si 'l ivern enblanquinava sas montanyolas y quant lo Maigs sonmreihxa s' endinzatant al profund de las boscurias á recullir de sas flors per engarlandar sas listas y iquins dias mes falquers quant demunt del trill redolava pel era com lo gladiador victorios portat á espatllas ó com l' emperador triomfant de llur desfeta sobre la carotza tirada per lleons!

Pensa ab les llergues vetllades de la llar quant l' ivern esglaiha els camps y 'l vent xiulava en la vehina verneda y ab las rondallas á la vora del foch y ab aquellas fluytas que sa mare li contava ahont Dolça perdé son pare.

Pensa ab lo petó que 'ls llavis tremolosos de sa mare agonizant estamparen en sa cara d' angel.

Tot ha passat com un somni. La pobre horfana fou recullida per una tia seva que vivia en un poblet de la sonca del Moncayo. Sa cara s' encrogahit sas mans ne son descarnadas, sos ulls tan dolços y de blau de cel se han encovát, son cap ab cabellera d' angel ha perdut s' ayrositat sos llavis ja no sonmriuen tot ella presenta un tó melàngich y nuvulós.

Los pins que vorejan lo caminet qu' endresa al seu poble, sas timbas, lo murmuri d' una qu' altra fontana depressa de la serra á la batxencia, recordantli la llar omplenan son cor de nova melangia. Ya no troba alegria ni 'n l' esvelot dels vehins ni sas guitarras y canturias poden desvetllarla.

Que tens? li dihu sa tia veyentla tan figsada. Que no estás bona.

Si tia, si.

Donchs fas mala cara. No se que 't passa.

Gracias del bon cuydado.

Vols que anem á cercar lo metje.

No, dispensin, ja li he dit que nom trobo malament.

Que no t' agrada la nostra companyia.

Si; molt mes... Y les llágrimes començaren á doblar y esmonyirse de sos ulls galtas avall.

Dolça fa llit. Los camps están blanchs com los llansols que 'l enrotllan y las fullas que 'l torb arremolina son crogas com lo color de la seva cara, y las redoltas de la parra esfulladas pel ivern envetjan la finestra de la cambra de la malalta.

Los ulls errants giravoltan en son cor com si busquessin un objecte prehuat.

Dolça desvariega sos llavis demacrats anomenan á sa mare y alguna amiga, li sembla ques troba al mitj de la sardanya rodejada per sas amigas á las que anomena.

Passat lo desvari un venerable sacerdot li administra els ultims sacraments. La llengua ab que 'l sacerdot li parla no es pas la seva y aixó aumenta sa tristesa. Ja 'ls darrers moments si atañen. Ab lo Sant Crist en las mans vorejada per les persones de la casa y adhuc ab los ulls dirigits al caminet que enmena á sa terra Cor de Dolces deixis de palpar. Lo metje digué: Ha mort d' anyorament.

Comparant son cos ab lo vestit de las verges y gurniren son cap ab guirnalda de roses y perpetuines, per significar que 'l amor á la Patria dura fins á la sepultura.

Y 'l sol que eixa demunt lo caminet que enmanava á sa patria ab sos raig qu' es culava per la finestra daurava sos peus.

Joseph Puig.

Secció Religiosa

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge 24, Lo Puríssim Cor de Maria.—Dilluns 25, S. Lluís.—Dimarts 26, S. Ceferi.—Dimecres 27, S. Joseph.—Dijous 28, S. Agustí.—

Divendres 29, La Degollació de San Joan Baptista.—Disapte 30 Sta. Rosa.

NOTICIES

Lo dilluns á la tarde, després d' haver sofrit ab tota ressignació una llarguissima malaltia, morí á nostra ciutat nostre estimat amic D. Francesch Noé, oncle del Director de LA VEU DE TORTOSA.

Lo finat estava possehit d' una formalitat molt envejable y d' una honradesa ben exemplar. Perxó l' acte del enterro resultá una veritable manifestació de dol, assistintli representacions de totes les classes socials.

Rebi sa volguda familia lo testimonio del profund condol de sos amichs de LA VEU DE TORTOSA, los quins, al pregar á Deu per s' ánima, recomanem aquesta á les fervoroses oracions del seus companys. A. C. S.

Com que tenim la bona costum de no agriar les polémiques, sobre cap mena d' assumpto, en paraules que se 'n van de tota qüestió correcta, sols tenim que contestar á un diari local que quedém molt enterats de tot lo que 's refereix á LA VEU y ademés insistim ab fermesa en les nostres apreciacions y suposicions històriques.

Los antecedents que han servit de basa pera 'ls esmentats estudis, se conserven en lo Centro Excursionista á disposició de totes aquelles persones que tingan interés en esbrinarlos.

Del Sr. President del *Círcol d' Artesans* hem rebut un ofici invitantnos á la reunió qu' aquesta tarde, á les cinch, celebrarán tots los Presidents de les Societats de Tortosa y representants de la premsa local, á fi de posarse d' acort pera portar á la práctica lo gran banquet que la ciutat nadiua prepara en honor de son fill il·lustre Excm. Sr. D. Agustí Querol.

L' Alcaldia ha encarregat la impressió dels programes anunciadors de les festes extraordinaries de Tortosa.

Avuy acaba l' plasso voluntari pera 'l pago de les contribucions directes.

La secció *Art y patria* ha rebut contestació de varies senyoretas, artistes y aficionats de la ciutat oferint lo seu valió concurs pera la *Exposició Artística* qu' ha de celebrarse en les próximes festes

Tan excepcional ha sigut la cullita passada d' oli en la comarca de la Cènia, Riu de Cènia, Traiguera, Canet y la Jana, que encara 's troban alguns olivers carregats de fruits de la cullita passada. Com la present també 's troba ya á punt de madurar, resulta que 's presentará aquest any lo que us s' havia presentat may, que la producció del any passat se toqui ab la del present. Hi han alguns propietaris que pretenen moldrer olives del any passat y d' enguany tet alhora, lo qual es possible en aquells terrenos ahont l' oliva cullida ó plegada després del 15 d' Agost ja te valor per la cantitat d' oli que porta.

Lo diari madrileny *El Dia* ha dirigit la següent carta al Sr. Director de *El Evangelio*. Com la considerem atentatoria á la integritat de Espanya no fem cap mena de comentari, puig creyem que 'l Govern de la nació ja s' encarregará de castigar aquestos deshagos subversius:

Diu així:

«Mi querido amigo y distinguido compañero: contestando á su estimada de hoy en la que me pide el juicio que me merece el estado excepcional imperante en Cataluña, manifiéstole que ese juicio lo he emitido en los artículos de entrada de *El Dia*, correspondientes al viernes y sábado últimos.

»Ahora, para sintetizar este juicio, limitome tan solo á decir á V., que ya que los catalanes gritan «Visca Catalunya» y «Mori Espanya», yo, que he despreciado el perro chico de los catalanes en igual grado que estimo el idioma ee Cervantes, gritó «Viva España», «Muera Cataluña».

»Aquí tiene, amigo Romeo, el juicio que me pide para su publicación en *El Evangelio*.—Soy de V. afmo. S. S., A. Santonja.»

TARJETES

á quatre rals lo cent, en esta imprenta.

Tortosa. Imp. FOGUET, P. Hospital,

MORESO

Gran botiga de calsat de totes classes

SABATES Y BOTINES D' IVERN

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.

PREUS FIXOS VENTES AL CONTAT.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU
TORTOSA

Libreria fundada 1° sigle XVIII

Francesch Mestre TORTOSA

PUBLICACIONS CATALANES:

- Obres de Mossen Jascinto Verdaguer
- » Tomás A. Rigualt
- La Santa Missa—llatí y catalá—pasta 1 peseta
- Lo catalá devot—nou devocionari—pasta 1 peseta
- Los set diumenges de San Josep—pasta 1 peseta
- » rústica o'50 peseta
- Doctrina cristiana—cartonet—o'50 peseta

DEPÓSIT DE PAPERS, CROMOS Y ESTAMPES

IMPRESIONTA

DE

J. Foguet y Sales

IMPRESIONS PERA 'L COMERS: Factures, Cartes, Memorandums, Accions, Sobres, Prospectes, Lletres, Chechs, Pagars, Circulars, Notes de preus, i stats, Esqueles, Rebuts, Catálechs, Talonaris, Volants, Modelació pera oficines, etc. Impresions ab tinta de copió.—Tituls honorífichs, Etiquetes de totes classes, Invitaciones, Targetes, Participacions de casament, de naixement, De primera Missa, De Professió Relligiosa, Recordatoris y tota clase de trevalis de fantasia.—Especialitat ab impresions artístiques sobre satí, papé japonés y pergamí, Vinjetes modernistes y caracters gòtichs del sigle XV Varietat de clixès pera goigs y escapolaris, Targetes visita desde una peseta lo cent.

IMPRESIO DE OBRES DE TEXT: Periodichs, Revistes, Memories, Reglaments, Follets, Obres científiques y Literaries, et. Esqueles de defunció, Impresos ab tinta blanca sobre papé negre ó cartolina, Treballs artístichs á varies tintes. Cromos pera felicitacions y Carnets pera festes y menús, Impresio de targetes postal.

Plassa del Hospital, 5, TORTOSA.

ARTHUR MESTRE

Gran surtit de Peraques, Paraygues, Pipes, Parasols, Bastons, Colls, Punys, Mitjes, Mitjons, Juguets, Puntillies, Brodats, Perfumeria, Acordeons, Objectes pera regalos, y tota clase d' articles pera barbers.

GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESES EN CARTO DE TOTES MIDES Y VENTALLS DE TOTES CLASSES, CÒRBATES, QUINCALLA, GUANTS, etc.

Carrés d' En Garbó 11 y 13 y Pescadora 1. TORTOSA.

Drogueria Perfumeria

ULTRAMARINS COMESTIBLES Y COLMADO

Vda. de F. Canivell y Sala

Angel, 6 y 8.-TORTOSA

Complet surtit en

- Pastes pera sopa lligitimes de Mallorca.
- Conserves de totes classes
- Abadeijo 1.ª coa foradada
- Manteques
- Formatjes
- Embutits
- Fiambres

- Sucres
- Cafés
- Cacaos
- Thés
- Chocolates
- Bombons
- Galletes y biscuits
- Aixarops y horchates

- Articles fotogrífichs
- Productes quimichs
- Aigües minerals
- Específichs nacionals y estrangers
- Colors y barnisos
- Broches y pinsells
- Barnis mineral

- Carburo de calci
- Petróleo refinat
- Esplosius, meches y perdigons
- Abonos
- Sofres
- Sulfat de coure
- Llavós

Vins de taula, generosos y champanys

Licors del pays y extrangers